

[Økonomiministeren.]

sparingstilbøjelighed hos befolkningen. Der viser sig at være store forskelle fra gruppe til gruppe. Rederierne og de selvstændige landbrugere viser endog faldende opsparring.

På baggrund af den rolle, opsparringen har spillet i vor offentlige debat, er det ejendommeligt, at man hidtil har affundet sig med så ufuldstændige statistiske oplysninger. Årsoversigtens afsnit er kun et første skridt i retning af den kortlægning af opsparringens sammensætning, som er nødvendig for en virkelig rationel stillingtagen, ikke blot til den lovgivning, der direkte tager sigte på at fremme opsparringen, men også til finanspolitiske foranstaltninger i almindelighed. Det er derfor meget ønskeligt at gå videre med det arbejde, som årsoversigten har indledt.

Omtalen af udviklingen i 1962 har kunnet gøres relativt kortfattet, idet den økonomiske oversigt, som jeg kunne fremlægge her i tinget i slutningen af november, indeholdt en detaljeret gennemgang af udviklingen i årets første måneder, af de efterspørgselsbegrænsende foranstaltninger, der blev gennemført ved forliget i forsommeren, og af de begyndende virkninger heraf.

Væsentligt klarere end i november kan man nu se, at der i slutningen af 1962 indtrådte den afmatning af efterspørgselspresset, man havde tilsigtet ved den finanspolitiske stramning. Tydeligst viste det sig for det private forbrug, der i efterårsmånederne endog viste en moderat nedgang i forhold til den tilsvarende periode året før. Her på efteråret stabiliseredes de samlede påbegyndelser af byggeri. Der foreligger også andre udtryk for den gradvise ændring i konjunkturbilledet; der indtraf således en vis lettelse af presset på arbejdsmarkedet, og importstigningen aftog. Valutatabet ophørte ved udgangen af november.

De tal, der nu foreligger for 1962 som helhed, er kun i ringe grad blevet påvirket af stabiliseringstendenserne i årets sidste måneder. Produktion, beskæftigelse og import voksede kraftigt i 1962, men kunne dog ikke holde trit med væksten i efterspørgslen. Resultatet var betydelige prisstigninger — forbrugerpriserne lå i 1962 gennemsnitlig 7 pct. over 1961-niveauet —

hvoraf en del ganske vist må tilskrives omsætningsafgiften og landbrugets hjemmemarkedsordninger og en næsten usvækket stigningstakt i pengeindkomsterne. Underskuddet på den samlede vare- og tjenestebalance androg mindst halvanden milliard kroner.

En væsentlig del heraf blev finansieret gennem kapitalimport, men vor i forvejen utilstrækkelige valutastilling forringedes med næsten 600 mill. kr.

Det vigtigste mål for den økonomiske politik i 1962 var at bringe den fortsatte opgang i det danske pris- og omkostningsniveau til ophør. Erfaringerne fra de senere år viser, at der er to hovedgrupper af årsager til stigende priser og omkostninger: en efterspørgsel efter varer og arbejdskraft, der overstiger de til rådighed stående ressourcer, og den måde, hvorpå indkomstfastsættelsen foregår i et gennemorganiseret samfund.

De ovenfor nævnte oplysninger om konjunkturudviklingen i de sidste måneder af 1962 tyder på, at man, da virkningerne af sidste sommers forlig begyndte at gøre sig gældende i fuldt omfang, var kommet et langt stykke i retning af balance mellem efterspørgsel og produktion. Der var imidlertid fortsat en betydelig risiko for, at der ved den række af indkomstforhandlinger, der forestod i 1963, på ny ville gå skred i priser og omkostninger. Denne risiko kunne ikke hensigtsmæssigt afværges på anden måde end gennem en samordning i tid og indhold af indkomstforhandlingerne.

Ved den række af love, der har fået betegnelsen „helhedsløsningen“, blev der truffet betydningsfulde foranstaltninger til at sikre en mere stabil udvikling i indkomster og priser i de kommende to år. Det må antages, at selve samtidigheden i helhedsløsningens mange bestanddele har skabt en forståelse i store befolkningsgrupper — lønmodtagere, landbrugere og andre erhvervsdrivende — for indkomstfastsættelsernes betydning for hele det økonomiske forløb. Der er vel også skabt en fornemmelse af, at enkelte grupper ikke længere kan søge at vinde noget fra de andre, uden at disse reagerer. Sammenhængen mellem indkomster, priser, udenrigshandel og beskæftigelse er kompliceret; de foregående års begivenheder har imidlertid bidraget til, at der i